

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

105. An Inquisitores possint inquirere, & punire eum, qui in Sortilegiis
immiscuit Sacramenta? Ex p. 4. tr. 8. res. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

positum manifeste in clausula restrictiva contenta in dicto *de sanè*, quæ observante Sylvestro *ver. Hæresis*, num. 4. non potest intelligi de dubio, an factum sit per tractatum, nec ne, sed in dubio an talia sapiant hæresim.

2. Sed contrariam sententiam jure, ratione, & usu comprobatam esse testatur Simanca in *catol. instr. tit. 30. num. 2.* & alij penes ipsum, quibus ego addo doctissimum & nunquam facis laudatum Archiepiscopum Bracharensem Rodericum Acugna in *tract. de Confess. sollicit. q. 5. n. 13.* & ratio est, quia judex etiam delegatus cognoscit, an sua sit jurisdictio. Deinde si contraria opinio esset sequenda, sequeretur quod Inquisitorum cognitio facile subverti posset, asserente quolibet sortilegia, vel divinationes non sapere manifestam hæresim. Dicendum est igitur quod in dubio an sortilegia sapiant hæresim manifeste, Inquisitores possunt se intromittere ad cognoscendum an sapiant manifeste.

RESOL. CV.

An Inquisitores possint inquirere, & punire eum, qui in sortilegiis misceat Sacramenta? Ex part. 4. tit. 8. Ref. 15.

Sup. hoc inf. in tr. 12. ref. 10. §. Ideo & lege etiam ibi §. Quæro, & seqq. & non pigebit.

AD quætionem respondendo Vmbertus Locatus in *praxi Inquis. ver. Sacerdos*, num. 4. docet, quod sortilegium in quo sacrum oleum misceatur, non sapit hæresim, nisi imploretur auxilium demonis ad ea, quæ de sui natura facere non potest. Et hanc sententiam tenet etiam Campegius in *addit. ad Zanchinum cap. 22. tit. C. in ver. Inquisitor. vers. pro his intelligendis, in fine.*

2. Verum cum communi DD. sententia hoc sortilegium sapere hæresim manifestam dicendum est, & ita docet Riccius in *praxi tom. 1. resolut. 22. num. 11.* Deltrius in *disquis. mag. lib. 5. sect. 15. §. Dico tertio.* Torrelanca de *magia lib. 3. cap. 7. num. 14.* Pegna in *direct. Inquis. part. 2. quest. 42. comment. 67.* Genuens. in *praxi Archiep. cap. 18. num. 11.* Zanardus in *direct. Theol. p. 3. cap. 64.* Raphael de la Torre in *2. 2. D. Thom. tom. 1. quest. 96. art. 4. disput. 2.* & Lucerna *Inquis. ver. sacramentis abuti*, ubi sic ait: Sacramentis abuti sapit hæresim, & Inquisitor potest punire tales abutentes, quando utuntur Sacramento Altaris ad faciendas incantationes, vel sortilegia, aut rebaptizando aliquem, ut dicitur in *glossa ver. sapienter, §. sanè, cap. accusatur.* Idem etiam esset quando fierent ista cum sacramento Chrismatis, aut aliquo aliorum Sacramentorum, quia faciendo mentionem de corpore & sanguine Christi & de Baptismo, consequens est, quod etiam intelligatur de aliis Sacramentis, quia de similibus simile est iudicium. Ita Bernardus Comensis author dictæ Lucernæ, cujus sententiam ibi in *annot.* approbat Pegna, & ut dixi, omnes communiter.

RESOL. CVI.

An Inquisitores possint punire eum, qui in sortilegiis misceat Sacramentalia?

Et quid, si admiscerentur verba Sacra, ut Evangelium, Symbolum fidei, Pater noster, Ave Maria, Psalmus aliquis Davidicus, seu alia verba sacre Scripturæ, vel si miscerentur Reliquia Sanctorum, aut dissolverentur ad maleficia, &c. Ex p. 4. tit. 8. Ref. 14.

Sup. contra hoc inf. in hac Ref. inf. in tr. 12. ref. 10. §. Ideo.

Negative videtur respondendum ex sententia Torrelanca, qui in *lib. 3. de magia cap. 8. n. 15.* putat sortilegium cum mixtione sacramentalium

non esse hæreticale, & citat Ghirlandum de *sortilegiis*, q. 10. n. 15. & seq.

2. Sed hæc sententia, pace viri docti, mihi displicet, & ideo illam impugnant communiter DD. ut Sess. tom. 4. *decis. 463. num. 9.* & 464. num. 12. Bellocchius in *praxi Theol. mor. part. 2. cas. 1. num. 55.* Eloromus de *cas. reserv. part. 2. cas. 1. num. 49.* Zanardus in *direct. Theol. p. 3. cap. 64.* Genuens. in *praxi Archiep. cap. 18. n. 11.* Deltrius in *disquis. mag. lib. 5. sect. 15. §. Dico tertio.* Pegna in *direct. Inquis. part. 2. quest. 42. comment. 67.* Scaccia de *judic. lib. 1. cap. 12. num. 34.* Raphael de la Torre in *2. 2. D. Thom. q. 95. art. 4. disput. 2.* & alij communiter, asserentes non solum esse sortilegium sapiens hæresim manifestam, quando in illo adhibentur sacramentalia, sed etiam quando admisceruntur verba sacra: ut Evangelium, Symbolum fidei, Pater noster, Ave Maria, Psalmus aliquis Davidicus, aut alia verba sacre Scripturæ, seu aliz sanctæ Orationes, vel xii imaginibus cereis, quas vocamus Agnus Dei, vel aliis rebus sacris, ut testibus sacerdotalibus & similibus. Et ratio horum omnium est, quia tales sortilegi admiscerentes supradictas res in suis sortilegiis, significant se credere hujusmodi adhibita habere vim ad maleficiorum operationem. Unde ex his videtur explodenda alia opinio Torrelancæ ubi *supra*, n. 16. asserentis non esse sortilegium hæreticale misceere reliquias Sanctorum, aut eas dissolvere ad maleficia, & ideo contrariam sententiam, & merito, tenet Raphael de la Torre, Zanardus & alij ubi *supra*, docentes mixtionem Reliquiarum efficere sortilegium hæreticale.

RESOL. CVII.

An Inquisitores possint punire sortilegos eos, qui præsentia, vel præterita occulta revelant, ut fortia, &c. Ex p. 4. tit. 8. Ref. 15.

Affirmative respondet Simanca in *catol. instr. tit. 21. n. 15.* ubi sic ait: Illi præterita præsentia, vel præterita occulta revelant, qui non possunt, quæ ab eis tunc naturaliter sciri non poterunt; ea enim demone suggerente novunt. Hi fere sunt, qui divinant, ubi sit res aliqua furto subrepta, & qui eodem die, quo aliquid gestum est in longe distantibus locis, id ipsi enunciant, ac si præsentis fuissent, qui quidem interrogandi sunt ab Inquisitoribus, unde talia noverint & confessi, vel convicti coercendi sunt, ut socij demoniorum. Ita Simanca.

2. Sed adversus illum insurgit novissime Acugna de *Confess. sollicit. quest. 5. num. 34.* ubi sic asserit: Divinationes & sortilegia per se sumpta, etiam si pactum expressum, vel tacitum cum demone interveniat super his, quæ ab ipsis effici possunt, cuiusmodi est revelatio eorum, quæ nobis sunt occulta non pertinent ad Inquisitorum jurisdictionem, si nulla detur alunde admixtio hæresis, veluti demonis adoratio, aut manifestus sapor illius inducatur, veluti si consultatur, ad ea, quæ ipse per naturam suam scire nequit. Ita ille, qui citat plures DD. quos etiam sequitur Fatinaeus de *hæresi quest. 181. num. 54.* quibus ego addo Sigismundum Scaccia de *judic. lib. 1. caput 12. num. 40.*

Verum, his non obstantibus, ego adhæreo opinioni Simancæ, quia nobis omne cum demonibus commercium interdictum est, & hanc sententiam docet etiam Bartholomæus de Spina, insignis Theologus Dominicanus, & Magister sacri Palatii, in *Applog. 4. contra Ponzinibium*, ubi probat, quod absolute & sine distinctione dicendum est omnem invocationem